

Дубовик Ольга Ігорівна

студентка,

Кременчуцький національний університет

імені Михайла Остроградського

Лемешенко Ірина Геннадіївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки,

Кременчуцький національний університет

імені Михайла Остроградського

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-426-2-2>

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Невід'ємною складовою сучасного економічного розвитку є посилення інноваційного потенціалу, який має вирішальний вплив на глобальну конкурентоспроможність. У зв'язку з цим дослідження інноваційних систем Німеччини та Швейцарії, що посідають лідируючі позиції у світовому інноваційному рейтингу, є доцільним для розуміння кращих практик та розробки ефективних стратегій стимулювання інновацій. Це дозволить виявити індикатори та фактори, що сприяли їх успіху, та застосувати ці знання для прискорення інноваційного розвитку в Україні.

Основний компонент, який є основою розбудови та розвитку інноваційних німецьких компаній – високий рівень кооперації. Так, представники німецького бізнесу вже давно усвідомили, що задля досягнення високих фінансово-економічних показників у інноваційно-орієнтованому виробництві ключове значення має спільна робота як із постачальниками, так і з освітніми закладами (в більшості це стосується закладів вищої освіти) та дослідницькими інституціями.

З точки зору спільних підприємств, Німеччина є сприятливим місцем для промислової діяльності, оскільки її промислові постачання та дослідницькі установи є одні з кращих у світі.

Ще одним ключовим моментом кооперації виступає широко розвинена практика створення кластерів, мета яких співробітництво фірм, які працюють на одному сегменті ринку та пов'язані технологічним ланцюгом. Результат такої співпраці полягає в обміні інформацією про споживачів, що викликає розширення клієнтів і зростання масштабів виробництва.

Окрім того, фірми, що співпрацюють, мають можливість використовувати навички, прийоми та технології одна одної, а отже, можливості фірми можуть бути значно розширеними, якщо вдається досягти синергії між різними технологічними культурами.

Однією з особливостей інноваційної політики Німеччини є надання урядом фінансової підтримки розвитку довгострокових і ризикових досліджень у ключових областях науково-технічної та виробничо-господарської діяльності [1, с. 17].

Також сильні сторони Німеччини визначаються й високо розвинутою інфраструктурою, конкурентоспроможним середовищем та високим рівнем попиту на інноваційні продукти та послуги. Тим не менш, такий фактор, як недостатність наукових кадрів, послаблює вплив Німеччини в інноваційній сфері.

У країні також існує High-Tech Strategy (Національна Стратегія Високих Технологій), яка була введена в дію у 2006 році та охоплює усі міністерства. Вона створює стратегії для 17-ти «майбутніх сфер», та має на меті якнайшвидше впровадити в життя нові технології.

Ще одним елементом сприяння інноваційній діяльності в країні стало доповнення інноваційної політики широким колом реформ, що мають на меті зниження регуляторних та адміністративних бар'єрів для інноваційної діяльності підприємств та стимулювання конкуренції для подальшої підтримки інноваційного середовища. Також визначальним стало поліпшення системи освіти інтенсифікації процесу для генерування та впровадження новітніх технологій [2, с. 39].

Водночас, головною проблемою в Німеччині на сьогоднішній день є відсутність необхідної кількості дослідників та інженерів. Це обумовлено тривалим спадом зацікавленості до наукової та технічної післяшкільної освіти, – тенденція, що, вірогідно, буде змінюватися дуже повільно, та ускладнена постійно зростаючою кількістю працівників, які залишають означені галузі.

Разом з цим, недоліками інноваційної системи Німеччини можна окреслити її велику кількість законодавчих актів та регламентів, що негативно впливають на здатність окремої компанії розробляти та виводити на ринок інноваційну продукцію та послуги.

Щодо досвіду Швейцарії зазначимо, що розвиток інновацій є одним із пріоритетів у країні. Досконала національна інноваційна екосистема країни робить Швейцарію привабливою для висококваліфікованих працівників зі всього світу. Важливими складовими інноваційної екосистеми Швейцарії є добре функціонуючі ринки праці, досконала система освіти, співробітництво між академічним та підприємницьким секторами, суттєві витрати бізнесу на науку, захист інтелектуальної власності.

Швейцарія будує свою інноваційну політику за принципом «чотирьохрівневої піраміди»: в країні створено сприятливі ключові базові умови ведення бізнесу, захисту прав інтелектуальної власності, забезпечений високий рівень довіри у суспільстві (I рівень піраміди); перше місце країни у Глобальному рейтингу конкурентоспроможності свідчить про ефективне податкове, торговельне та інвестиційне середовище (II рівень); цілеспрямовано розвиваються ключові фактори інноваційного виробництва – кваліфікована робоча сила, національна інноваційна екосистема (III рівень); впроваджуються спеціальні стимули інноваційної діяльності – підтримка наукових досліджень в університетах, стимулювання НДДКР у підприємницькому секторі (IV рівень) [3, с. 408].

Отже, на підставі проведеного аналізу стану та тенденції розвитку інноваційної сфери в Німеччині та Швейцарії, окреслимо

певні кроки в напрямку посилення інноваційного потенціалу України, а саме:

- підвищення кооперації між університетами та підприємствами у сфері НДДКР шляхом створення центрів по кооперації університетів і промисловості, міждисциплінарних центрів, інноваційних центрів по передачі технологій малому та середньому бізнесу;

- створення системи співпраці у сфері інноваційної діяльності між вищими навчальними закладами та підприємствами, яка на сьогоднішній день не достатньо розвинута в Україні;

- створення акселераторів для підтримки стартапів та малих інноваційних підприємств;

- створення цільових програм підтримки інноваційної діяльності;

- надавання фінансової підтримки в розвитку довгострокових і ризикових досліджень у ключових галузях науково-технічної і виробничо-господарської діяльності;

- створення сприятливого регуляторного середовища.

Реалізація цих заходів є необхідною складовою формування сприятливого середовища для розвитку інновацій, підвищення конкурентоспроможності української економіки та забезпечення сталого економічного розвитку країни.

Література:

1. Бабич Л.М. Аналіз та значення німецької інноваційної моделі для трансформації перехідної економіки України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 2. Т. 1. С. 15–21.

2. Король М.М., Шляхта К.В. Інноваційний складник економічного розвитку Німеччини в умовах глобальної конкуренції. *Науковий вісник УжНУ. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Випуск № 19. Частина 2. С. 38–42.

3. Інноваційна політика зарубіжних країн: концепції, стратегії, пріоритети (інформаційно-аналітичні матеріали, підготовлені Комітетом Верховної Ради України з питань науки і освіти та Міністерством закордонних справ України). URL: <http://kno.rada.gov.ua/uploads/documents/36385.pdf>